

Bližaju se dani slave i sloge . . .

Svesokolski slet u Pragu nam je pred vratima. Sve više i više bližaju se dani našeg sokolskog slavlja, dani gde će se javno pokazati pred celim svetom proizvod našeg tehničkog napretka, naše sokolske discipline i naša doraslost velikim danima koji nas čekaju. Prag nas čeka u svečanom prazničkom ruhu, braća sokoli iz čitave bratske republike čekaju nas raširenih ruku, bratskom ljubavlju, čistim sokolskim srcem. I mi ćemo im istim sokolskim vrlinama pasti u bratski sokolski naručaj.

Učešće našeg naraštaja na ovome sletu je ograničeno. Na sletu će učestvovati samo 500 naraštajaca, koji će biti najbolji među najboljima. To bi tako moralo da bude i mi to s pravom i očekujemo. Po njima će stvoriti sud o čitavom našem jugoslovenskom naraštaju, o budućem našem članstvu, koje će doskora preuzeti vodstvo našeg jugoslovenskog sokolstva, najveće naše narodne organizacije. Da bi se naš naraštaj pokazao u najboljem svetlu na reviji tih velikih sokolskih i svesokolskih dana, mi mu za tu priliku dajemo sledeće upute i savete. Te upute izašle su u listu češkoslovačkoga naraštaja, upućene češkim naraštajcima, i mi ih ovde donosimo u izvatku.

U glavnom mestu Češkoslovačke republike, kamo ćete skoro da otputujete, gledaće na vas stotinu tisuća očiju. Sve te oči neće biti prijazne i uljudne, mnogo će ih biti zlobnih i protivničkih. Stoga znajte, da ste sokolska omladina i da bi svaka greška, koju biste učinili, okaljala sokolski barjak. Idite mirno, krepko, odlučno i veselo gradom, vaš korak mora biti svež i odmeren, samosvestan i krepak. Budite veseli, ali vaše veselje mora da ima znak sokolske plemenitosti. Svoje vođe treba da slušate da im svojom poslušnošću ulepšate teški i odgovorni zadatak.

Pravovremeno pripremite i uredite svoje sokolsko odelo, da bude u potpunome redu. Svaki komad označite svojim imenom. Prtljaga neka ne bude prevelika. Također ni hrane ne uzimajte previše.

Putovanja i pohodi iziskivaće dovoljno snage i otpornosti. Stoga nekoliko vremena pred sletom ne tratite nego prikupljajte svoje snage; starajte se o svojom telu i o svojem zdravlju. Idite rano na spavanje, ne pušite i ne plešite.

U vlaku se ravnajte strogo po propisima. Pevajte sokolske i narodne pesme a ne onih odurnih, koje danas sviraju na gramofonskim pločana. U prenoćištima vladajte se tako, kako se dolikuje dobro uzgojenoj omladini. Pazite na snagu i iza devetog sata budite sasvim mirni.

Kaže se, da je omladina uzdanica i budućnost naroda. Pokažite svima da je to verovanje zdravo i da možemo mirno gledati u svoju budućnost.

Odbor priređuje izlete po čitavoj Češkoslovačkoj republici. Pogotovo inozemskim gostima pokazaće Česi, tom prilikom, svoje najveće prirodne lepote (Tatre, Krkonoše, Macoho, Češki raj i t. d.), te svoja svetska lečilišta (Karlove vary, Marijine lazny, Trenčanske Toplice i t. d.), svoje istoričke znamenitosti i tvorničke gradove.

Osobito potanko pokazaće Česi gostima Prag; tamo je toliko znamenitosti i lepote, da bi bilo šteta da se dode u Prag i da se temeljito s njima ne upozna. Već dva meseca vežba se zbor vodiča, koji će voditi goste naokolo te im tumačiti lepote grada.

Prag zove i pozivlje, sretni li oni koji pohrle tamo, te se na izvoru sokolstva napiju veselja za novi rad!

Stavljamo na srce našem naraštaju ove lepe i bratske upute, da se po njima vlada. Čvrsto smo uvereni da će naši vredni naraštajci pokazati pred čitavim kulturnim svetom da su pripadnici treznog i naprednog naroda i deonici velikih Tyrševih tekovina. Naš naraštaj osvetlao je svuda lice svome narodu i svojoj organizaciji, pa neće ni sada njihovi mladenački uspesi izostati.

Alfons Margitić, Krasica:

U Prag!

Po sokolanama vre život i sve je u pokretu. Čuje se odmereno brojenje skladnih taktova sletskih vežbi. Na domaku nam je praški sveslovenski sokolski slet i sve se članstvo, naraštaj i deca sa žurbom šprema da što dostojnije zastupa na toj sokolskoj reviji svoju jedinicu. Ceo sokolski svet u našoj otadžbini i van nje obavio je duh te velebne manifestacije slovenske misli, na kojoj će bratstvo i ljubav ovenčati očekivanim uspesima stogodišnje stremljenje, neumoran rad nebrojenih sokolskih radenika i rad nas sviju, koji smo namrete nam ideje s oduševljenjem prigrlili i poneli ih u sjajniju budućnost. Na nama ostaje sokolska misao i u našim dušama moramo sačuvati onaj čisti osećaj što sokola čini sokolom — čoveka čovekom.

Snažnim rukama, čistom dušom i mladenačkim poletom povedimo sokolstvo kroz naš život. Pokažimo radom našu sposobnost stvaranja, jer samo je ono merilo i samo tim radom i delom dokazujemo čvrstoću i sigurnost sokolske zgrade, kojoj su ponajbolji slovenski sinovi udarili temelj i gradili je da je potom potpuno prepuste nama. Primili smo taj amanet i naša je dužnost da gotovo sokolsko zdanje iskitimo uspesima, da mu dajemo sve savršeniji lik.

Naš rad i naše delo dolazi prigodom praškog sleta na javno rasmatranje. U sokolskoj metropoli će nas milijuni ljudi gledati i kritički suditi našu moralnu i tehničku kakvoću. Dolazimo dakle pred sud javnosti, koji će biti merodavan i po kome će se pronaći diljem čitavog sveta postignuti uspeh. Na nama je da taj uspeh uveličamo, da sigurni krenemo u Prag s tvrdom verom i nepokolebivom voljom — da našim neumornim radom, zajedno s ostalom slovenskom braćom, ovenčamo lovorikom sokolsku misao.

Idemo u Prag da i ovom zgodom dademo oduška bratskim osećajima, koji su duboko usađeni u našim srcima; da neposredno pružimo desnice našoj braći sa sviju strana slovenskog sveta. Ko tamjan u svetištu uzdizaoće nas duh uzajamne ljubavi i učiniće da naša sokolska religija još više ojača, da nas uznjiha u lagodnom osećaju bratstva, požrtvovnosti i uspeha.

Idemo u Prag pokloniti se seni čoveka, kojemu dugujemo najviša sokolska priznanja, da se poklonimo seni čoveka-genija dra. Miroslava Tyrša.

Naraštajče! Možda ćeš tek prviput učestvovati ovako velebnoj manifestaciji slovenstva; možda ćeš tek prviput imati udela u jednom istorijskom događaju sveslovenskog sokolstva i spoznati širokogrudnost slovenske duše. Zato budi spreman, budi jak i kreni u Prag ponosna i vedra čela — s ljubavlju, bratstvom i smelosti u srcu; sokolskom misli i idejom u umu te s zdravljem i snagom u telu! Budi neoboriv i čvrst kao stena! Život je manje vredan ako se stalno ne razvija i ne menja. Razvitak je opet različit i ovisi o uslovima izgradnje. Na tebi je da uporedo s tim uslovima našeg sokolskog života započneš novu gradnju, da je podižeš visoko k nebu i da čezneš za širokim obzorjem i vedrinom tvoje mlade sokolske duše.

Podi u Prag s verom u pobeđu. Stupi u kolo s ostalom braćom i u bratstvu i ljubavi kupi utiske, koji treba da u tvojoj duši žive večno sjajni i večno mladi.

Ivanko Bendiš, Kotor:

Proleće se budi...

Proleće se budi. U punom je jeku. Pogledajte kako iz mladica snažno udara pupovlje, kako se razvija cvet koji širi svoj opojni miris na sve strane. Pogledajte pčelu, simbol rada i marljivosti, kako od zore do mraka leti od cveta do cveta i kupi slatki sok. Pogledajte kako se sve, sve oko vas veseli jutarnjoj sunčanoj zruci i nestrpljivo iščekuje da ga ona poljubi i ulije mu novi, lepši život. A ptica sa grane peva himnu novome životu...

A zar niste vi, naš sokolski naraštaju, kao mlado proleće koje se također budi na novi, lepši život? Zar i vi ne očekujete da vas obasjaju topli zruci proletnoga sunca? Zar i vi niste najlepše proletno cveće u sokolskoj bašti? Zar vi niste trudoljubive pčelice? Da, vi ste mladice naše lepe, pune životnih sokova, pune opojnog mirisa kojega povetarac raznosi širom drage naše otadžbine. A mi smo vrtlari, baštovani, koji budno pazimo da naše mladice ne oštete magle i mrazovi, da ih ne isključuju ptice grabljivice. Jer samo zdrave mladice, lepo razvijene, mogu da donesu ploda. Takove mogu da se razviju u jake grane kojima ni najljući vihuri ne mogu nauditi.

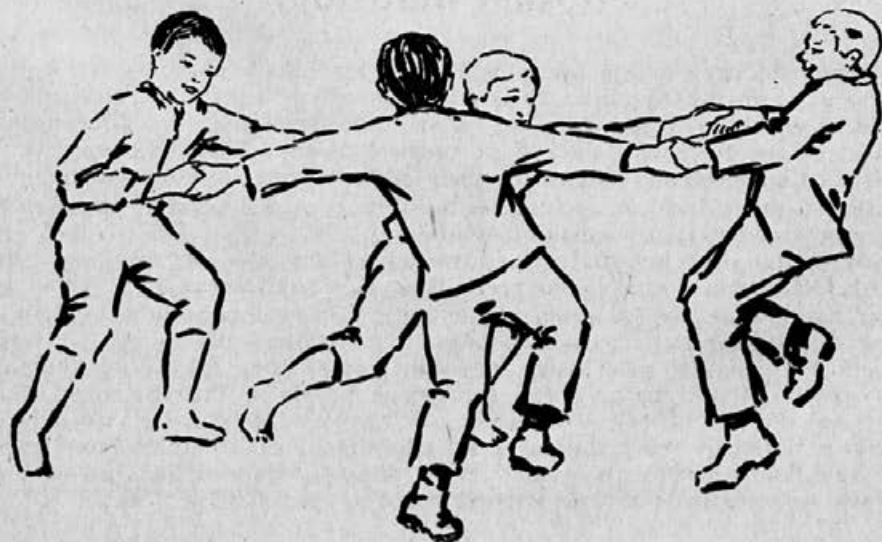
Naša sokolska bašta je velika. Prostrana. U njoj sve vre od života, od kucanja snažnih srdaca. Bujna, zdrava mladost koja se sprema za život, na ponos rodu i roditeljima. Jer život je težak. I gorak. Mučan. Treba se oboružati protiv svih nepogodnosti njegovih. Telo treba da postane čvrsto, jako. Duša treba da je snažna. Volja da je čelična. Srce da je zadano svim krepostima. Onda se nebojte nikakvih gorčina života. Stupajte smelo kroz njegove klance jadicovce. A sada je vreme da se osposobite za to, sada u proleću vašega života. A onda se nebojte ničega.

Koliko je naše mladosti koja srce u propast, kako peva naš Gundulić:

O mladosti tašta i plaha,
Koja srceš s nerazbora
Bez bojazni i bez straha,
Gde poguba tva se otvara.

I kada izgubi svoje lepo zdravlje, onda se tek seti što je izgubila. A tada nije više na vreme. Pa dode proleće i život se ponovno budi, a zelena grančica vene dok ne uvene.

Na rad dakle, braćo i sestre! Budite svesni da vam je sokolstvo zdravlje duše i tela.

Novi starešina ČOS

Brat dr. Stanislav Bukovsky
novi starešina ČOS

Novi starešina ČOS. Na sednici odbora Československe obce sokolske, koja se je održavala dne 7 i 8 o. m. u Tyrševom domu u Pragu, bio je izabran novi starosta ČOS u osobi brata dra Stanislava Bukovskog. Da upoznamo naš naraštaj s novim starostom bratske ČOS, donašamo u nekoliko reči život i sokolski rad brata dra Bukovskog.

Novi starešina dr. Stanislav Bukovsky rodio se 8 maja 1889 u Viškovu. 1921 godine bio je izabran za člana načelnništva Československe obce sokolske, kao predsednik lekarsko-naučnog odbora, a 1925 godine za člana Predsedništva (starešinstva) ČOS i za predsednika zdravstvenog odbora. U 1931 godini bio je izabran za prvog zamenika starešine ČOS, a posle smrti dra Scheinera vodio ne samo Československu obec sokolsku, nego i sve pripreme za ovogodišnji svesokolski slet. Dr. Bukovsky je po zanimanju šef lekara bolničkog fonda drž. činovnika.

Bratu novom starosti ČOS dru St. Bukovskom naše srdačne čestitke!

Majcan Ivo, Senj:

Našem naraštaju

Danas se čovek manje kreće na čistom vazduhu, a naročito oni, koji su svojim zvanjem prisiljeni, da rade u zatvorenim prostorijama, što pogubno deluje na zdravlje i otpor mišićja i na sve čovečje organe. Nadalje na malokrvnost i nervozu, a te se bolesti ne mogu uspešno izlečiti lekovima, već je za izlečenje potreban jedino pravilan način života, pre svega temeljita kretanja, sustavna i izdašna telovežba, koja se provada naročito u našim naprednijim i marljivijim sokolskim društvima.

Mi znamo da telovežba utiče povoljno na sve naše organe i na njihov razvoj. Ona ubrzava cirkulaciju krvi i time jača i očvršćuje srce, jer za vreme vežbanja kroz mišićje prolazi 3—5 puta više krvi nego u mirovanju. — Što se tiče disanja — ono se umnožava i po broju i po dubini, jer mišići pri radu troše mnogo više kisika, a grudni koš se širi i tako dobivaju pluća više vazduha. I potreba za jelom (apetit) se pojačava. Potreba masti, škrobova i belančevine postaje veća, ali se usled toga ne deblja, što više debljina se gubi u korist čvrstoće mišica. Tako isto organi za kretanje: kosti, mišići i zglobovi, kao i unutrašnji organi: srce i pluća razvijaju se, jačaju i očvršćuju. Jača se i razvija i živčani sustav, naročito osetilo vida i sluha. Jednom

rečju: razvija se, jača i očvršćuje celo telo. U kratko videsmo da je telovežba najvažnije sredstvo, koje jača telo i duh; — njome se osvežuje duh, snaži i ujedno polepšava telo, a u našim se sokolanama k tome i razvija nacionalna svest i jača moral. Telovežbom postaje naše telo zdravo, jako i lepo, a to je trolist kojim se svaki čovek ponosi, naročito danas kada se vodi borba protiv opadanja ljudske snage. Telovežbom dakle postizavamo zdravo, jako i lepo telo, čvrstu volju, čvrsti karakter i samostalan duh, a ta čvrsta svojstva su bila, pa su i danas glavno sredstvo za uspeh u borbi za opstanak i napredak, a time za lepšu i bolju budućnost celog naroda.

U zdrava čoveka, čiji organi nisu opterećeni i poremećeni nikakvom bolešću, telovežbi je cilj, da ovo zdravstveno stanje, ovu ravnotežu i skladnost duha i tela sačuva nepromenjenom, ako već ne bi mogla sve to i poboljšati. Ali mi znamo iz iskustva da telovežba deluje blagotvorno na razvitak ljudskoga tela i da ga jača. Telovežba, ako marljivo i ustrajno vežbamo čini naš otpornijima prema raznim bolestima i vremenskim nepogodama. Telo vežbača postaje kršno i zdravo. — Svakome je razumljivo da u kršnome telu, koje kipi zdravljem i snagom, bezuslovno se mora razviti i ojačati zdrav i samostalan duh, čvrsta volja, odlučnost, odvažnost, samosvest, samopouzdanje itd., a sva ta svojstva od velike su važnosti u životu kako pojedinca tako i naroda.

Takva čoveka, s harmonički razvijenim telom i duhom i sokolski nacionalno svesna, pratiće uvek lepa i vesela misao, polet i spremnost podneti i najveće žrtve za sve što je dobro, istinito i pravedno.

Draga braćo naraštajci! Vama, koji ste uzdanica naroda, budućnost naše jake i prostrane otadžbine, kličem: dođite u naše vežbaonice, dođite u sokolane gde se spremaju svesni, poletni, ustrajni i požrtvovalni građani i borci za očuvanje, — u vekovnim borbama stečene slobode i narodnog jedinstva. — Dođite pod naš pobedonosni i neokaljani barjak jednakosti, bratstva i slobode. Dođite da obogatite svoju dušu i srce uzvišenim sokolskim idejama i mišlju, koja zagrejava srce svakog iskrenog i poštenog Jugoslavena i Slovena! U toj misli, — u sokolsko-jugoslovenskoj misli, koja spaja čvrstom vezom svu braću bez obzira na pleme, veru i stalež, naći ćete sve ono čime se može ponositi najkulturniji i najcivilizovaniji pojedinac i narod, jer u toj misli se krije sva ljubav k domovini — postavljajući: domovinu iznad svega!

Znam, da je svesnom naraštajcu i naraštajki suvišno sve to govoriti, jer svestan Soko zna i to da mora vežbati do navršene 26 godine starosti, a naraštajac pogotovo, jer tko ne vežba, a može — ne sme i ne može biti naraštajac, a člana koji ne vežba naprosto se odstrani iz naših redova, jer nije dostojan da se kiti našim znakom. Ovo govorim zato, jer znam iz iskustva, a i vi ste po svoj prilici primetili, da se i među vama nađe po koji površni i nesavesni brat, koji hoće da se našim perjem kiti, a rado izbegava dužnostima, izmiče i uklanja se vežbaju — navodeći zato često smešne i Sokola nedostojne isprike.

Braćo, budite marljivi i ustrajni u sokolskom i vanskolskom radu, ljubite istinu i pravednost, red i disciplinu (stegu), budite iskreni i poslušni, dobri i požrtvovalni, vršite savesno i s poletom svoje sokolske dužnosti — i budite uvereni da će oni nevredni šami ispasti iz naših redova, jer se neće snaći u našoj sredini, pošto nisu našli u Sokolu ono što su tražili: sredstva za uzdizanja i slavu na račun drugih. Znajte, da su takvi došli u naše redove samo zato, da se mogu našim kititi perjem i zaognuti plaštem, — samo da pod njim sakriju svoja zla i ružna dela ili sumnjivu prošlost, i time okaljaju sokolska načela i svetinje, koje su nama uzvišene i svete.

Junak

(M. R. Štefánik, 21. 7. 1880—4. 5. 1919.)

Ali je bil to meteor, ki je preletel čez nebo, zažarel, razsvetlil s čarobno lučjo pokrajino in potem ugasnil?

Bilo je to več. Bila je to zvezda. Neobičajna, krasna. Prikazala se je kakor nekdanj trem modrim na vzhodu ter naznanjala, da je prišlo odrešenje, katerega je čakala cela stoletja v plaču in joku, v delu in borbah; naznanjala je, da je prišla Svoboda. In potem je izginila nekje v neskončnih, neizmernih daljavah, iz katerih je prišla. Zašla je — toda spomin na njen sijaj, na njen čudoviti blesk preide od pokolenja na pokolenje. Da — ne pozabimo, pozabiti ni mogoče Milana Rostislava Štefánika. Stoji v vrsti velikih luči, velikih vzorov češkoslovaškega naroda...

Narodil se je v Košariskách pod vrhom Bradlom pri Brezovi, v borni gorski pokrajini zapadne Slovaške dne 21. julija 1880. leta. Njegov oče je bil evangelijski župnik. Trden Slovak kakor večina slovaških evangeličanov, ker so rasli ter se krepili iz korenin češke reformacije, češkega husitstva in bratstva; in to je bilo vendar najlepše, kar je bil dal v preteklosti češkoslovaški narod.

V rodbini dvanajstih otrok ni bilo izobilja, toda bilo je v njej toliko ljubezni do naroda, da je oče Štefánikov, ko so prišli nadenj Madžari ter mu ponujali bogato župnijo, ako da svoje otroke vzgojiti po madžarsko, pokazal zapeljivcem vrata.

Tu je torej rasel Štefánik. Kakšno čudo tedaj, da je bil tudi v njem trden slovaški koren; in Milan je trpel zanj na nekoliko madžarskih gimnazijah, dasi je bil tih, fin, nežen in nenavadno nadarjen ter marljiv deček.

Končno matura in potem — Praga. In Praga je v njem završila to, k čemu je bil temelj položen že doma. Zlasti Masaryk, čigar velika, krasna osebnost je privlačila marsikoga, je privabil in očaral tudi Štefánika. Masaryk mu je bil vse življenje »sonce« ter nrvstveni vzor in Štefánik je postal sam velika, krasna, čista osebnost, neobičajno vdana resnici kakor njegov Mojster.

Štefánik se je posvetil zvezdarstvu. Zvezde, ti tajni svetovi v brezkončnosti, so bile njegova ljubezen že v nje prvem detinstvu. Študiral pa ni samo v Pragi, ampak tudi v Curihu in Milanu ter je po svojih delih kmalu zaslovel v znanstvenem svetu.

Leta 1904. je bil imenovan v Pragi za doktorja filozofije in še isto leto je odšel v Pariz. Začetki so bili tam neprijetni. Siromak, neznan — kako čudo, da se mu o božiču tega leta hudo toži, da bolešno hrepeni čez doline, čez gore po domačem ognjišču...

Na začetku februarja l. 1905. piše v Prago Vrchlickým (družini znamenitega češkega pesnika; op. prev.): »Moja energija raste v tej meri, v kakršni se pojavljajo zapreke. **Prebijem se, ker se hočem prebiti!**«

Da — takšen je Štefánik. Ne pozna zaprek, stalno naprej, dalje in dalje za postavljenim smotrom!

Leto 1905. je po težkih začetkih leto Štefánikovih uspehov v Parizu. Pride v meudonsko zvezdarno (pri Parizu), potem na zvezdarno na Mont Blancu — povsod se uveljavlja s svojo globoko naobrazbo, s svojo neumorno marljivostjo, z bistrostjo svojega duha in s posebnim čarom svoje osebnosti, ki se mu ne more ubraniti nikdo, kdor je prišel v njegovo bližino. Kmalu so mu odprti saloni najboljših pariških družb ter najznamenitejši znanstveni, umetniški in politični krogi »ubogi ledinar«, kakor se je sam nazival, postane odličen svetovljan. V službah svoje vede prepotuje ves svet. Potuje po Španski, Turkestanu, Italiji, Angliji, Afriki; kot vodja znanstvene ekspedicije pride tudi na otok Tahiti daleč v Tihem oceanu, nekolikokrat je v

Ameriki in zopet na Tahiti. Toda nikjer in nikdar ne pozablja, da je najslajši in najkrasnejši kotiček vsega sveta tam pod Bradlom na Košariskách... Tja hiti od vsch strani tako rad in tam, med svojimi, nahaja vedno pravi mir in odmor...

A nikdar in nikjer ne pozablja, da je sin v Avstriji zasužnjenege ter na Madžarskem dvakrat težko, nečloveško podjarmljenega naroda...

Leta 1913. je sprejel francosko državljanstvo. Težko mu je, duša ga boli — toda ve, da more samo v tujini služiti svoji Slovaški...

Vnela se je vojna l. 1914. Štefánik se še ni popravil po operaciji težke žledodne bolezni, že odlaga knjigo ter se loti meča. Udarila je ura, da si izbojuje svobodo, kdor je bil doslej suženj... Takoj v prvih vojnih dneh se javi Štefánik kot prost vojak — letalec v francosko armado. In zopet: ne pozna zaprek niti nevarnosti ter obavlja armadi znamenite službe ne samo s svojimi poizvedovalnimi poleti, nego tudi kot meteorolog. In ne leta le nad francosko fronto, nego tudi nad srbsko in italijansko. Še bolan je, ko zadobi ob srbskem umiku čez Albanijo pri padcu letala težke rane, tako da se mora lečiti v Rimu; toda že ob koncu l. 1915. zopet hiti v Pariz, da bi se ponudil tam v službo Masaryku in s tem v službo borbe za osvobojenje Čehoslovakov. S svojim velikim poznanjem pomaga Masaryku in Benešu odpreti v Parizu pot k odločujočim politikom. In potem — vse do konca vojne, da — do konca svojega življenja, do konca, ki je prišel tako naglo in tako grozno, z vsem svojim vplivom, z ugledom svojega znanstvenega dela, z ugledom svoje krasne osebnosti, s svojo redko očarljivostjo in prikupnostjo pridobiva zares za sveto narodno stvar vsakogar, kogar je treba pridobiti. Deluje v Parizu, v Rimu, pelje se na Rusko, v Ameriko in nazaj, je v Italiji in zopet čez Ameriko in Japonsko na Rusko — tedaj že k legijam svobodne države. In povsod si zna napraviti vse naklonjene. Preprostega poslušalca — vojaka kakor italijanskega kralja ali japonskega cesarja...

Koliko ogromnega dela in truda tudi za njegovega velikega, silnega, neobičajnega duha — tem več za njegovo bolno, neogljeno telo. Često onemogel pada sredi dela, toda zopet se vzravna, znova in znova. Samo na to misli: če bi v tujini umrl, odpeljite me domov. Sicer pa misli le na skupni, veliki smoter, na svobodo naroda ter prepričuje in pridobiva svet, da se mora Avstro-Ogrska, ta nenravna, nepravična, nasilniška, zasužnjujoča država uničiti, da se mora češkoslovaški narod osvoboditi: dovoliti se mu mora, da postavi na vseh frontah vojsko in si pribori svojo neodvisnost. Ne dara, ne milosti — sam si hoče s svojo krvjo in s svojo žrtvijo izvojevati to, kar mu gre.

Boj je končan, svoboda dosežena. Vrnil se je Osvoboditelj, vračal se je končno v osvobojeno domovino tudi Štefánik. Ni hotel čez Avstrijo, ni se hotel dotakniti tal zasužnjevalcev — in tako se je vračal po zraku.

Letel je iz Italije. Bilo je 4. maja 1919. Svarili so ga, oster veter je podil viharo bele oblake po modrem nebu.

In tedaj — tedaj, ko se je letalo Štefánikovo pojavilo že nad Bratislavo ter sta stara majka in rodna zemlja že širili naročje, da bi ga objeli, da bi pozdravili junaka: tedaj strmoglavilo letalo na zemljo in ž njim Štefánik mrtev, ubit... Bil je strašen dan — ta nedelja 4. maja 1919!

Čez teden smo ga pokopali na Bradlu nad njegovimi rodnimi Košariskami. Tam v kamenitem grobu visoko nad rojstnim krajem spi svoj sen. Odtod čuva zemljo, za katero je toliko storil. Odtod opominja in bo vedno opominjal, da so Čehi in Slovaki eden enoten narod, da je delal in umrl za njih vse ter da je mogoče velike stvari — in svoboda naroda je največja stvar! — pridobiti in ohraniti le z velikim delom, veliko ljubeznijo ter žrtvijo!

(Po »Sokolské budoucnosti«, prilogi »Věstn. Výhodoč. sok. župy Pippi-chovy« — letn. V., str. 69. ssl. — priredil M. K—č.)

Ratna sudbina jednog dobrovoljca Čehoslovaka

(Nastavak)

Tih dana zalazio je u apsanu pravoslavni sveštenik, koji je ispratio osuđenike na vešala. Jednog je dana ispratio neku ciganku. Kad je izlazila iz apsane nastala je takova vika i larma kao da je prava uzbuna. Drugi su put izveli iz ćelije nekog mrtvaca. Umro je od rana i gladi. Dovedi su i nekog komitu, ali on nije dugo izdržao. Sa zida je izgrebao žbuku (malter) i pojeo ju. To mu je prouzrokovalo takove bolove, da su ga morali otpremiti u bolnicu, a odatle im je lepo pobegao. Drugi im je pobegao za vreme pripaljivanja lampe. Mesto na lampu on je prislonio lestvice na zid, proverao se kao mačak, i nestade. To je apsandžije tako silno naljutilo, da su svim sumljivim tamničarima natakli lisice, ali ih nije bilo za sve. Joško je svakog časa čekao da i njega snade ta ista sudbina. Šta bi tada radio? Tada bi bila svaka nada izgubljena.

Kadikad su doveli i oslobođene zarobljenike, koji su sami pobjegli iz srpske vojske ili se njom nisu mogli dalje povlačiti. Dovedi su ih ovamo samo zbog toga da im izmame razne vesti i da ih pitaju dali poznaju nekog između zarobljenika. Jednom prilikom zamalo da to nije bilo kobno po Joška.

Dovedi su, naime, nekog čoveka, koji je Joška dobro poznao iz niških kasarna, jednako kao što je i Joško njega poznao. Beše to neki austrijski Srbin, kojemu beše ime Milutin. Taj čovek bio je na slabom glasu i silno omrznut kod naših zarobljenika, pošto ih je sa pravim uživanjem bio. Mogućno da on beše onaj surovi čovek, koji je onaj put tako surovo izmlatio našu sirotu. A sada, kada su ga zarobili, neki između onih koje je namlatio, poznali su ga, i tako je njegova sudbina bila zapečaćena. Pukim slučajem, taj se je čovek sreo sa Joškom na hodniku. Hitno se je k njemu obratio, jer da ga pozna i on da svedoči njemu u prilog. Jošku je tada bilo kao da je u nj udario grom iz vedra neba. Za trenutak od užasa sav je odrvenio, nije se mogao ni maći. Brzo se snašao i ljutitim znakom javio je Milutinu, da se i sam nalazi u rdavom položaju. Straže u opštoj larmi i tmici nisu zapazili ovaj prizor. Ali ipak Milutinu sve to skupa nije pomoglo; nije se mogao osloboditi. Drugi su ga dan obesili.

U toj opštoj gužvi, kada su se redali živi i mrtvi, naš se je Joško vežbao u skoku. U svojoj ćeliji na zidu je naznačio crtu, a na podu drugu, koja je od one na zidu bila udaljena od prilike toliko kao zid od krova nad nužnikom. Zatim je skakao.

Beše na dan pravoslavnoga Božića, po novom kalendaru 7 januara, kada se je Joško odlučio za beganje. Taj su dan dolazile u apsanu žene zarobljenih Srba, koje su im donosile poklone. I Joško je nešto dobio. Potražio je Stodolka i poverio mu svoju odluku. Ako to ne bi njemu uspelo, da barem drugima pomogne.

Okolo podne strpaše u apsanu i nekog austrijskog vojnika. Doznalo se je da to beše sudijin posilni, neki Bosanac, koji je odmah potražio Joška i javio mu, da danas dolaze svedoci na saslušanje u Joškovoju stvari. Joško je uvideo da je došao poslednji čas. Da je Bosanac govorio istinu to mu je nehotice potvrdio i stražar, pošto je Joškovu ćeliju sam svojom rukom zatvorio i zaključao, što do tada nikada ne bi činio. Naredio je da mu donesu lonac da ne bi trebao ići u nužnik, a pred vratima mu je postavio stražu. I sada je kolo započelo!

Silno uzbuđen dočekao je večer, kada su mu doneli večeru. Joško nije mogao ni da zaviri u hranu. Stražar je to opazio i zapitao ga je u čudu šta mu je, zašto mu se ne jede, ta njemu je uvek teknilo. Joško se je potužio da

ga boli drob, i odmah je tražio da ga puste u nužnik, jer da mora tamo. Stražar mu je otvorio vrata, povedao ga sobom i svi su zajedno prošli mimo vrata apsandžije. Joško je leno ušao u nužnik, a ona dvojica za njim. Ušao je u prvo odeljenje, naglo svukao cipele, popeo se na drvenu gredu, prešao u drugi nužnik, odatle u treći, i tu se je našao pod krovom. Uklonio je odrezanu daščicu i isplazio na krov. Pri tome je udario u klimavu ploču, koja je velikom lupom pala na cementni tlak. Joško se je skamenio i stao mirno kao saliven kip. Čuo je pripaljivanje šibica i jedva što se je rasvetlilo puče puška jedanput, dvaput tripot... (Nastaviće se.)

Fr. Rojec, Ljubljana:

Kralj Matjaž

Mladinska pravljica igra v treh dejanjih

(Dalje)

DRUGO DEJANJE

Podzemeljska skalnata dvorana. Okrog po stenah in spodaj po tleh se blešče kapniki in demanti, ki razsvetljujejo dvorano namesto svetilk. Primerno je, da so tu in tam na stenah tudi plastične ali naslikane podobe tajinstvenih pravljicnih živali in raznih drugih predmetov. V sredini ozadja so velika vrata, ki se v sredi odpirajo v dvorano na obe strani. Na desni in levi strani pa je dvoje manjših vrat v druge Matjaževe prostore. Med kapniki na tleh raste in cvete tudi nekaj čudovitih podzemeljskih cvetic.

Prvi prizor

Matjaž, vratar, vila, škrat

Matjaž (sedi na svojem preprostem tronu sredi dvorane, kakor je to povedal Ciril v tretjem prizoru I. dejanja. Pod njegovim tronom in mizo je pogrnjena po tleh lepa barvasta preproga).

Vratar (v stražarski obleki sedi pri vratih v ozadju na levi strani na lesenem vojaškem kovčegu in dremlje).

Vila (podobna vili v I. dejanju, a mnogo lepša in v sijajnejši obleki ter s svetlim kraljičnim znakom na glavi, sedi na svojem stolu pri Matjaževi mizi spredaj in piše v njegovo knjigo. Pred njo na mizi stoji tintnik).

Škrat (ali pritlikavec, tudi podoben tovarišu v I. dejanju, pometa tla na desni strani Matjaža, preneha svoje delo, se zravnva pokonci in se obrne proti vili): Kraljična, ali boš še dolgo pisala?

Vila (ga pogleda): Dela imam še dosti za sedaj, toda odložim ga lahko za poznejši čas, kadar hočem. Ali zakaj me to vprašuješ?

Škrat: Zdaj je zunaj v prirodi čudovita kresna noč, polna vescelega in zanimivega živalskega in človeškega življenja, ki ga obsvetljujejo premnogi kresovi okrog po zelenih zemeljskih višavah. Ali ne greva nič ven gledat in se veselit še midva?

Vila: Ne. Prveč žalostne dogodke moram tu popisovati in me ne vleče ven rado vednost, da bi jih še gledala s svojimi očmi.

Fr. Rojec, sotrudnik Sokolića

Škrat: A tako! Torej ni sedaj več tistega pristrčnega in brezskrbnega veselja okrog po naši zemlji kakor nekdanj!

Vila: Ne, ni ga. Vse se je spremenilo in trdo bo treba delati, da se zopet izboljša šajo v zadnjem času poslabšane razmere. Zdaj našem narodu zunaj še upanje na boljše, mirno bodočnost uničujejo v vojni pobesnele človeške zveri! (Zopet piše.)

Škrat (zmaže z glavom): Joj, joj, kaj slišim! Če je tako, pa res ni za naju nobene zabave zunaj to noč! (Se cbrne od vile in pometa dalje proti desni steni.)

(Ta hip pozvoni na poseben način zvonec pri zadnjih vratih.)

Vrtar (hitro vstane, stopi k vratom, jih odklene in odpre eno stranico, da se vidi skozi odprtino spodaj zeleno grmovje, a zgoraj jasno zvezdno nebo. Nato stopi nazaj na svoje prejšnje mesto, obstoji in se nasloni s hrbtom na steno zraven vrat.)

Škrat, vila (popustita svoje delo in pogledata proti zadnjim vratom).

Vila (stopi k pritlikavcu in mu pokaže na svoj stol, črnilnik in njegovo metlo): Pospravi!

Drag. Livadić, Durdenovac:

Moja majka

Bilo je to potkraj svetskoga rata. Jednog tmurnog jesenjeg jutra koncem oktobra 1918, odvezoh se kolima u Pulu. Pula je tada bila jedna od najjačih pomorskih tvrđava bivše Austro-madžarske, u kojoj je bezbrižno mogla da se odmara austromadžarska ratna mornarica. Oko luke bezbroj najmodernijih utvrda, koje su štitile grad i luku s mora i s kopna. Ta jaka tvrđava bila je opasana trostrukim redom jakih žičanih zapreka. Niko nije mogao da uđe u grad bez posebne dozvole vojnih vlasti.

Vozikam se ja lagano iz mog sela u Pulu. Kod prve žične zapreke zastavlja me vojnik i traži od mene dozvolu ulaska u utvrđeni grad. Vadim legitimaciju, i on me propušta. Jednaki postupak kod druge, a i kod treće žične zapreke. Boje se vojne vlasti, da se u Pulu ne bi ušuljao koji uhoda, pa strogo nadziru svakog prolaznika.

Konačno eto me u predgrađu Pule. Ništa nova, život danas kô i juče. Pred kućama se deca bezbrižno igraju, a žene obavljaju svoje poslove. Muških se glava gotovo i ne vidi. Sve je u vojsci, u ratu.

Stižem u grad. Tu me nešto iznenađuje. Stanem pa gledam. Tu i tamo viju se na kućama hrvatske trobojnice. Na nekojim zgradama vidim i po koju talijansku zastavu. Ne mogu da verujem svojim očima. U ovoj silnoj tvrđavi, koja se je do zubija oboružala protiv Italije, u kojoj se nikad nije vijala talijanska trobojnica, gledam ja sada talijanske zastave. Ne mogu da si toga protumačim.

Poteram konja i pojurim k stricu. Dočekao me vedar i nasmijan. »Gotovo je«, reče on, »noćas je jugoslovensko narodno vijeće preuzelo vlast nad Pulom. Austrija je propala! Pula je naša!« — Iz njegovih su očiju izbijale pri tome suze radosnice. Zagrlismo se. Plakali smo od sreće, što nam se je ispunio davni san, da sa svoj tela skinemo teške okove tuđinskog gospodstva, da rastrgamo lance ropstva. Dugo mi je pričao, sada već pokojni, stric, kako su naši kršni mornari: svesni Istrani, Primorci i Dalmatinci u dogovoru sa češkom braćom u noći opkolili zapovedništvo ratne luke i primorali austrijsku vlast da im preda grad i utvrde Pule. Ali ja sam bio previše uzbuđen tim događajima, a da bi mirno mogao da slušam pričanje sretnog mog stric. Ostavih ga i poletih u grad, na obalu, da vidim što je tamo i da našima pomognem, ako bi me gde trebali.

Na kaštelu, usred grada, naša trobojka. Gledam i plačem. Ne mogu da verujem, ali tako je. Žurim se na obalu gde leže usidrane one grdosije od

ratnih brodova sa silnim topovima. Tu je žurba. Pevanje naših mornara, koji su austrijske značke na kapama zamenili našim kokardama, meša se sa zapovedima oficira koji šalju manje odrede vojnika na dužnost. U dvoredovima izlazi iz ratne luke četa mornara. Dalmatinci. Nema više nemačke zapovedi, već sve u našem jeziku. Oduševljeno pevaju:

»Zovi, samo zovi,
Svi će Sokolovi za te život dati!«...

Gledam i plačem. Prevelika je to i suviše nenadana sreća. Eto, čuje se i glazba. To je dobro poznata glazba ratne mornarice. Većinom Česi. Na čelu glazbe velika hrv. trobojnica. Nosi je kršni naš mornar. Skidamo kape i suznih očiju pozdravljamo milu našu zastavu, zastavu pobeđe, zastavu budućnosti. Do danas je ona bila simbol potlačene i bespravne raje. Danas se ona slobodno vije. Pridružujem se povorci. Pevam, vičem do iznemoglosti. Nije moguće opisati to oduševljenje koje graniči s ludilom. Susrećem svoje prijatelje, znance, drugove. Ljubimo se, grlimo, plačemo. Oni promukli od pevanja, ja i od vikanja. Jedva govorimo.

Ko da opiše našu sreću! Omraženi se dvoglavi crni orlovi ruše, a na njihovo mesto postavlja našu trobojku. Nad zapovedništvom lučkog admiralata vije se od jutros velika srpska zastava s grbom. Tko je brže doneo ovamo ovaj simbol slobode!? Gde su je brže našli!?

Ko će da opiše sve one silne osećaje, što su se radali u našim srcima u času kad se je rušilo ogromno jedno carstvo, vekovni naš zatornik, a kada je na ruševinama te propale tiranije zalepršala naša mila trobojka! To se opisati ne da, to treba doživeti.

Sunce se je primicalo zapadu. U onom oduševljenju ja sam zaboravio na ručak, zaboravio na konja i kola. Bog zna gde su mi kola i konj! Žurno se vraćam stricu, skačem na kola i jurim natrag u svoje selo da javim svojima vesele vesti. Niko me više ne pita za legitimaciju, straže na ulazima u grad više nema. U prah je satrven crni orao, ne treba mu više straže. Teram konja da što pre stignem kući, da staroj majci javim veselu novost. Ona će se veseliti, jer i ona mrzi Austriju.

Eto me u selu. Na žandarmerijskoj stanici još se koči crni orao. Biće da još ne znaju. Zaokrenem za ugao. Eto me pred kućom. A na mojoj kući trobojka. Stanem i gledam. Izlazi mi majka. Na licu joj čitam sreću, iz očiju joj blista radost.

»Tko je razvio zastavu?« upitam je.

»Ja«, ponosno mi odvrati ona.

»A žandari?« i pokažem rukom na žandarmerijsku stanicu.

»Mogu da idu! Gotovo je!« odvrati ona odlučno.

Zagrlio sam tu svoju stariću. Nisam mogao da verujem da ima u njoj toliko vere i snage, da je u njoj toliko razvijena narodna svest. Hteo sam da ja razvijem pobedonosni barjak na našoj kući, ali me je ona pretekla. Ona, moja stara majka! Biće da je čula što se u Puli dogodilo, pa nije kasnila, i ako su još u selu bili žandari, da izvrši svoju dužnost, da jasno iskaže svoje osećaje, da dade oduška davnoj svojoj želji. I kad je propadala Austrija, ona je svojim staračkim rukama razvila barjak slobode, barjak ljubavi na svom domu!

Nakon 14 godina, dok sam ja, majko, u slobodnoj Jugoslaviji, u zemlji naših sanja, a Ti, majko, još uvek u mom rodnom selu, sećam se Tebe, dična moja starice! Znam, s koliko si boli u srcu morala ponovno da skidaš milu zastavu s naše kuće i da je ponovno sviješ i spremiš za bolja vremena! Naša je sreća bila kratkotrajna, majko moja! Na naše je selo pao gušći i teži mrak, a čuci i sovuljine izašli su opet iz svojih rupa. Ne kloni, majko! Teši se! Doći će zora s istoka. Svojim će svetlim zrakama raspršiti tamu, i Ti ćeš me opet dočekati sa zastavom na našoj kući, mila moja majko! —

Ciril Crha — načelnik

(Odlomek sokolskega romana. Prevel iz češčine br. dr. B. Mihalič.)

Ves spremenjen se je vrnil domov. Takoj si je naročil nekaj spisov, o katerih je že prejšnje dni slišal; zločivši te knjižice na vidno mesto na mizi je bil ves srečen, da je kakor »oni« — ti celi sokolski možje. Knjižice pa, kakor da dihajo! Tako so napolnile s svojim dihom sobico Cirila Crhe, da je mislil le na sokolstvo.

Tudi »Vestnik« je začel čitati, nekatere liste pa si je sam naročil. S stalnim čitanjem se je vedno bolj vnel in kmalu je bil nekako prvi v društvu. Pri vsaki vaji je bil, na seje je sam hodil, in danes? Danes, prav za prav včeraj, saj je v teh mislih že davno minila polnoč, je postal društveni načelnik.

Se dolgo je razmišljal Crha ter zaspal šele proti jutru, še v snu zatopljen v sokolske sanje.

II.

Prav neprijazno vreme je bilo, ko se je zbudil Crha prvi dan svojega načelnikovanja.

Lilo je, in tedaj pa tedaj je veter zaropotal z dežjem po šipah: tako te je že sama misel na to mokroto silila, da si znova potegneš pernico čez glavo.

Tudi Ciril Crha je vstajal slabe volje.

V glavi je čutil praznoto, kakor bi mu bilo včerajšnje dolgo premišljevanje presgnalo vso energijo in čilost, vse ga je jezilo in dražilo. Komaj da se je oblekel.

Ko se je umil z mrzlo vodo, je malo oživel, tako da je pri zajtrku že vzel »Vestnik« v roke, toda nekako nehote. Zato je tudi preletel prve tri strani, da sam ni vedel kako, pri vesteh iz žup pa je oživel. Saj njihova župa sklicuje občni zbor.

»Lej ga, prišel bo zopet stari Švab«, si je govoril, in pred očmi mu je vstala slika velikana načelnika Švaba, kako njemu, Crhi, veselo prihaja naproti v tistih visokih črevljih in z zavahanim peresom na čepici in mu podaja roko tako pristrčno, da Crha vsakokrat hitreje pomežikuje.

»O, to je izkušen načelnik, v vsem si zna pomagati!« je premislil Crha, in obšla ga je silna gorečnost, da bi znal vse kakor Švab; najrajši bi bil takoj zjutraj tekkel telovadit.

Vendar je moral še dolgo čakati.

Bil je predpust, a gostilna je gostilna. Šele ko mine, ob koncu februarja, se lahko prične telovadba.

Crha pa v svoji vnemi ni počival. Izdeloval je vadbeni načrt — dotodaj pri njih neznano stvar, ravna se tako, da bi vse panoge prišle enakomerno na vrsto, iz »Vadbenih večerov« pa je sestavljal vadbene ure za orodje in si jih vpisoval v žepni zapisnik. Poleg tega je čital.

Vendar dolgo ni našel tega, kar bi se prilegalo njegovemu novemu življenju. Povsod le cigareta, čudna, uničujoča ljubezen, nervoza, to — čemur je on tako srečno ubežal, in vse prepleteno s tako zamotanimi duševnimi procesi, da se je Crhi zdelo kakor vzdihl vročičnega človeka.

»Do vraga!« se je jezil Crha. »Človek ne more najti ničesar, kar bi žarelo od radosti in vere, vere v dobre ljudi, da bi za trenutek pozabil današnje skrbi.« — A našel je, kar je iskal.

Dobil je Jiraskovo »Med strugami« in hipoma je bil tam, kamor je hrepenel: v svežem zelenju, v bleščečem soncu in med poštenjaki.

Komaj je prečital to knjigo do kraja, že si je prinesel drugo in vse, vse, kar je čital, je našlo odmev v njegovi duši. Ciril Crha je začel, ne da bi se zavedel, razlikovati Čeha s češkim značajem od Čeha, na katerem je češka le govornica. Tudi češko kulturo je začel razumevati; kako ga je veselilo, ko je priproste stavbice, ki so mu prej žalile oko, spoznal za ostanke narodnega stavbarstva. Takoj je iskal na njih znake češkega sloga in kar zardel je, ko se je zavedel, kako govori češki vzgojenemu človeku celo vsak stari plot in kako so oni prej, če niso videli vsaj napisu: »Kavarna — šantana«, takoj dali v nič: »Puščoba! Tu ni nič za nas.«

Predpust se je nagibal h kraju in Crha je moral misliti na to, da si sestavi »pre-stolni govor«, s katerim bi otvoril telovadbo.

Dolgo se ni mogel ničesar pravega domisliti, a ko je bil govor spisan, je bil z njim zadovoljen. Da bi le prišel kmalu petek, ko prično zopet telovaditi. Ni mogel dočakati, tako se je vsega veselil.

Na pepelnično sredo je poslal bratom okrožnico, s katero je sporočil, da je lenarjenje, ta vir vsega zla, končano in da jih kliče v zbor, da pojdejo v boj za slavo junško.

»Kdor junak si, hoj,
v vrste sokolske z meno!«

je končal Crha svoj oklic, prepričan, da se mu vsi odzovejo.

Toda ni jih bilo.

Prišlo jih je le pet, še ti po csmi uri; Crho je to ujezilo, tako da je pustil svoj slavnostni govor, ker bi bile njegove navdušene besede, ki jih je imel pripravljene, prej obtožba kakor izpodbuda za te zbrane brate, ki so prikimali kakor prisiljeni drug za drugim noter, pričakujoč, da »danes še iz tega nič ne bo«, da »danes to za enkrat še pustijo«.

S telovadbo pa so se tako razigrali, da je Crha pri tej njihovi vnemi za vadbo pozabil prvotno razočaranje in po končani telovadbi pričel, kar je namenil.

»Bratje! Mi — kakor tu stojimo — smo Sokoli. Naš osnovatelj in pravi vodja brat Miroslav Tyrš, ni izbral tega imena slučajno. Ne — storil je to z globokim premislekom. Nazval nas je po tèm ptiču krožečem v višavah zato, da bi nam to ime vedno govorilo, da moramo biti tudi mi z vsem svojim mišljenjem in čuvstvovanjem visoko kakor ta ptič, tako visoko, da bi s te višine dodobra videli vso ubožnost vsakdanjega življenja.

(Dalje)

Igra gorodke

U programu naraštajskih takmičenja za svesokolski slet u Pragu predvidena je medu igrama također i »Gorodka«. Ova igra je ruskog izvora te ju objavljujemo u ovom broju Sokolicia u reči i slici, uvereni, da će ju također početi vežbati i naš naraštaj.

Igri je potrebno 10 valjčića (20 cm dugih, u promeru od 5 cm) i 20 palice. Palice su drveni valjci, 75 cm dugi i 5 cm debeli. Sve ove sprave dečaci si nabave sami. Igrača ima 20 (na svakoj strani 10).

Na površini (bez trave) barem 40 m dugoj i 10 m širokoj, izdube se u njenoj sredini crta, koja označuje **polovičnu metu**. S obeju strana ove crte izdubu se svagde još po jedna crta u udaljenosti od 8 palice; to su **mete**. Tačno pored ovih meta također se označi crtama dve naproti ležeće četvorine. To su mestanca. U ovima se porazmeste kratki valjčići (čunjčići). Mesta su četvorine: 2 × 2 palice. (Sl. 1).

Žreb odlučuje koja stranka ima da započne igrom i u koje mesto ima da baca palice. Obično se ono mesto, koje je okrenuto prema suncu, uzimlje kao drugo. Žrebanje se vrši bacanjem palice u visinu. Tako odbačena palica može da padne na zemlju celom dužinom, pa tomu kažemo, da se spljoštila sa zemljom ili padne li tako, da dotakne zemlju samo jednim krajem, onda tomu kažemo dodirom. Jedna stranka igrača glasa za pad palice spljošteno, druga za pad dodirom. Prema tome kako je palica pala na zemlju, pobeđuje ova ili ona stranka, to j. dobiva prvo mesto i počinje igrom.

Igra se sastoji u tome, da svaka skupina igrača mora da sruši i izbije s mesta svojih protivnika sve tamo porazmeštene čunjčice. Ako to izvrši, čunjčići se postavljaju ponovno, ali u drukčijem poredaju, čemu se kaže **figure**. Figure su stojeće, ležeće, mešovite: već prema tome, koji položaj imaju čunjčići u danoj figuri. Stojeće figure mogu se lakše porušiti. (Sl. 2).

Prva se figura postavlja u obema mestima. Prvi igrač one stranke, koja počinje igrom, postavlja se desnom nogom kod mete svoga mesta i pređe u počučanj pretkoračno levom (ako je desnoruk) i baca dve palice na porazmeštene čunjiće u drugome mestu. Posle njega slede bacanja ostalih igrača njegove stranke. **Pođe li kome igraču za rukom srušiti i izagnati iz četvorine barem jedan čunjić, t. j. na četiri figure, sme sam (ima li još jedan bacaj), pa i ostali igrači njegove stranke posle njega, bacati palicu s polovične mete.** Izagnati ili izbiti čunjić s mesta znači, da čunjić mora da bude pozadi crte, označene na slici sa a — a. Pukim pobrkanjem figura ili odmaknućem kojeg čunjića postrance četvorini — ne daje pravo na bacanje s polovične mete.

Budu li čunjići srušeni od nekolicine prvih igrača ili makar i od samo jednoga, postavlja se naredna figura, u koju sad bacaju palice oni, koji to još nisu vršili.

Kada svi igrači prve stranke (10) baciše sve palice (svaki dve) nastupiće druga stranka, pa sada i ova baca isto ko i prva od mete svoga mesta u mesto prvih. Čunjiće u svome mestu moraju da ostave onako, kako su se nalazili, kada se odeljenje pre njih izredalo. Tako se naizmenično nastavlja igrom.

Igra je završena odmah kako je koja stranka izbila poslednji čunjić iz poslednje ugovorene figure. **Za takmičenja su ustanovljene figure pod brojem 1, 2, 3, 4.** Za prikaz na sletu biće na izbor 10 figura. No završi li pre ona stranka, koja je igrom započela, imaće druga stranka još toliko bacaja, koliko ih je upotrebila prva stranka u poslednjem kolu. Ako je ova upotrebila dve palice, imaće i druga stranka pravo da baci dve palice, i t. d. Završi li ovim bacajima ceo ugovoreni broj figura — izjednačila se. (Desi li se u takmičenju takav slučaj, odlučuje igru treća figura, a pobeđuje ona stranka, koja izbije veći broj čunjića jednakim brojem palica.) Ako ne — onda je izigrana.

Izigravanje se računa po figurama i pojedinim čunjićima. Izigrana stranka gubi toliko, koliko ima neizbitih čunjića i figura, na pr. prva stranka izbila je ceo ugovoreni broj, recimo 10 figura. Druga stranka, nakon upotrebe istog broja palica ima u mestu 2 čunjića pete figure. Druga, dakle, stranka, gubi 4 figure i 3 čunjića. Ako igru pre završava ona stranka, koja je docnije započela igrom, uračunava se igri još i broj neupotrebljenih palica, ako ih još ima, t. j. ako u poslednjem kolu neki od igrača ove stranke ne dodoše na red za bacanje.

Igrači pobeđene stranke moraju za kazan odneti na ledima igrače pobeđeničke stranke na protuležeću metu i opet nazad. **Pri takmičenjima odlučivaće tačke, t. j. zbroj figura i čunjića, a u slučaju još i neupotrebljene palice.**

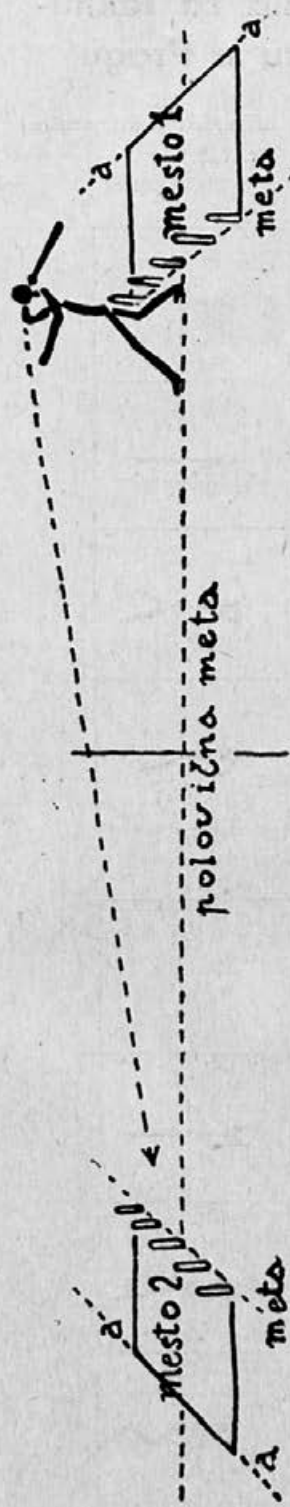
Pravila:

1. Obe stranke igraju istim palicama i zato ih valja odmah pokupiti, čim ih vežbači jedne stranke pobacaše.
2. Čunjići se pokupe i nove se figure postavljaju uvek na protivnoj strani.
3. Čunjići, pali oni ma kamo u četvorini ili postrane četvorini, ostanu ležati kako padoše i tako se izbijaju sve do pozadi mete, označene na slici 1 sa a — a.

Upute za postupak.

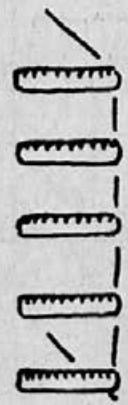
Novu figuru uvek započinje bolji igrač kako bi slabijim igračima omogućio pristup bacanju s bližega, t. j. s **polovične mete.** Isto tako treba da se po mogućnosti postupi i u slučajevima, za koje se traži naročita veština, n. pr. ako se čunjić nalazi u udaljenom kutu četvorine ili sa strane ili u dubini četvorine ili u položaju, u kome ga je teško zgađati. To je od naročite važnosti na završetku igre, gde je od utecaja svaki promašeni bacaj palice.

Prikazom igara na sletu neće se ograničiti broj figura.

Slika 1.

Knezovi

1.

Pismo

2.

Zmija

3.

Lokomotiva

4.

Top

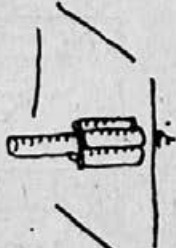
5.

Švetnjak

6.

Kula

7.

Kobasica

8.

Zvezda

9.

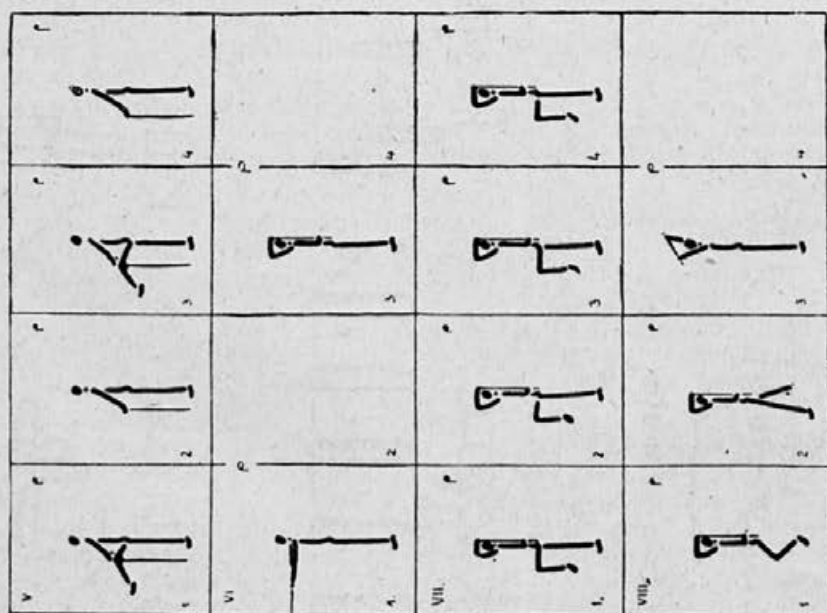
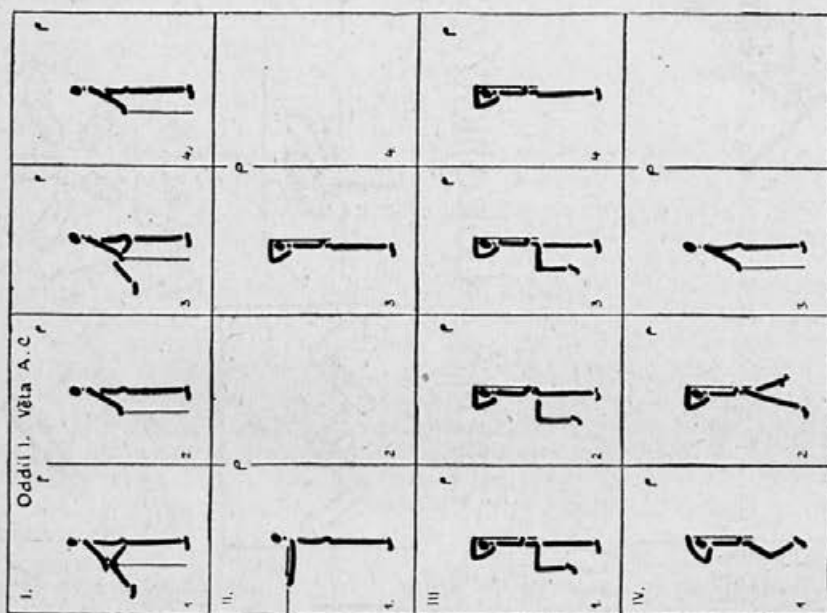
Vlak

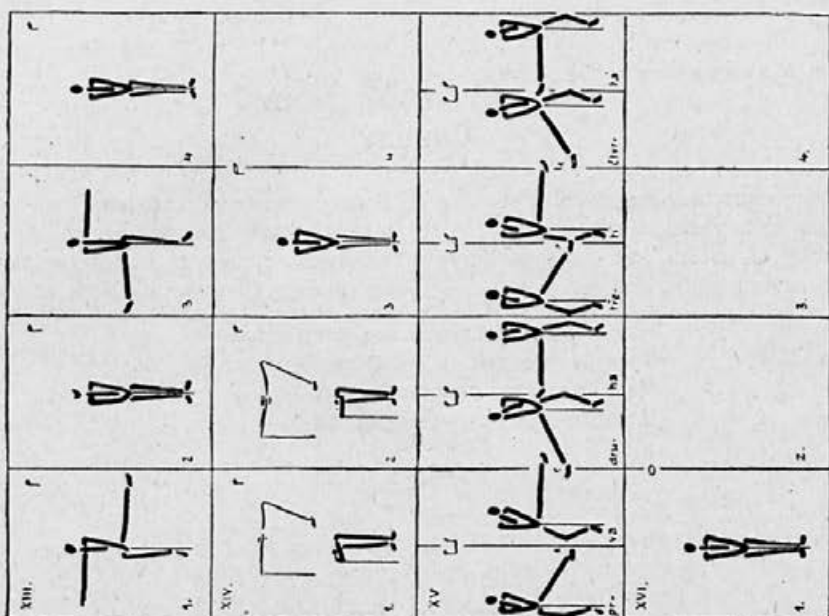
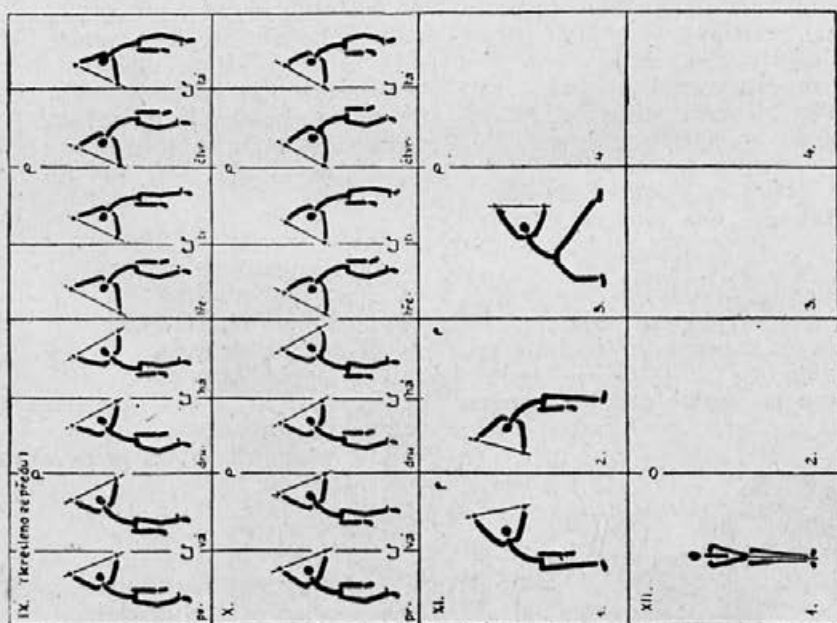

10.

Dodatne slike k vežbama palicama za takmičenje muškog naraštaja na sletu u Pragu

Donašamo slike vežaba palicama stavak C u kojima se takmiči muški naraštaj na sletu u Pragu. Ove su vežbe otštampane u br. 6—8 Sokola str. 168.

Naši pesnici

Павле Младеновић, Београд:

Соколу

У десници снага, кад врхунац стигне
и задрхти срце у нашим грудима, —
Кад нас Краљ позове, кад се барјак дигне
Соколе, поведи, кол'ко год нас има! —

У срцу одважност, соко имај' мора —
и има је сваки широм домовине, —
од Дунава плавог до Јадранског Мора, —
од снежног Триглава до Старе планине. —

Под окриљем твојим, испод твога крила —
Кренућемо сложено к једној светој мети; —
Мисао ће бити: домовина мила! —
И ништа нам неће моћи одолети. —

Francevič, Ljubljana:

Samofrč in kakaduji

Tam daleč na Zamorskem pripeti
se včasih marsikaj.
Tako nanese, da vzleti
letalo močno v zrak nekaj.
Iz mesta plove čez domove,
neznanski hrušč in trušč
usipa po širjavi pušč,
potem ubere pot čez nizek gaj,
kjer kakaduj ima svoj raj.

A kakaduja
vznemiri ta tutnjava tuja.
In glej, že kopoma in tropoma se
dviga
v višave za papigo čopasta papiga.

V trenutku drzni pritepenec
obkoljen je v pregiben venec.
In krempelj, kljun, kreljut,
vse besno bije velikana,
razvname boj se krut in ljut,
zadana je nešteta rana.

Propeler, pernat in krvav,
odrobil je nešteto glav.
In skozi topli vzduh
na gosto se vrtinči puh,
rdeči dež na tla rosi,
pobite čopke cepajo.
A jato — strast podžiga slepa jo —
letalo venomer kosí,
dokler nazadnje nekaj se ne skvari:
privodnik pa na zemljo skolobari.

Ko mislim o tej borbi epski,
končani na ravnici stepski,
si šepetam pri sebi sam: ·
Res človek je vladar sveta,
pa vendar ne od rame do petá.
Le z glavo
podvreči more si naravo.

Znani veščak našega jezika, Bogomil Vdovič, je izdal lepo zbirko basni slavnega ruskega pesnika Krylova. Prikladen uvod o ruskem Ezopu je preskrbel dr. J. Glonar. Z avtorjevo sliko opremljeni, trdno vezani izvod stane 30 Din (založba Satura, Ljubljana). Naj postavim tu dva kratka primera za sloveniteljevo spretnost.

Labod, ščuka in rak

Kadar tovarišem ni sloge mar,
ne gre od rok nobena stvar
in ves njih trud je — sama muka.

Nekoč se spravijo labod in rak in
ščuka,
da voz s tovorom speljejo,
in vsi trije se vanj zaprežejo.

Ženó se na vso moč, a voz kar z
mesta noče!...

Saj tovor bi bil zanje še lehak,
toda labod — se vzganja pod oblak,
rak — vleče ritensko, a ščuka — v
vodo hoče.

Kdo kriv je in kdo ne, ne gre soditi
nam, le voz je dandanes še tam.

Oblak

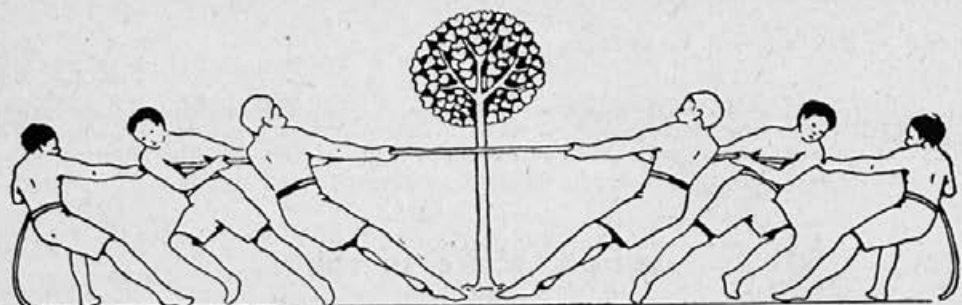
Nad pokrajino, od vročine izsušeno,
se velik je oblak podil;
a s kapljico je ni poživil niti eno,
temveč je ves svoj dež na morje izlil.
Nato z dobrotnostjo se svojo gori hvali.

»Si mar kaj dobrega
s to darežljivostjo napravil, ka-li?«
zavrne gora ga.

»Kako naj bridko — vse to gledati — ne bode!
Da si svoj dež ti na polje izlil,
ves kraj gladu bi rešen bil,
a v morju je že brez tebe zadosti vode...«

Izbral A. Debeljak.

Radovi našeg naraštaja

Zorica Stojković, Peć:

Vilinski darovi

Bila jedna maćeha, koja je imala dve pastorke. Starija je bila rdave naravi, ali s maćehom se je slagala u svemu. Mlada se je odlikovala i po lepoti i po dobroti, bila je najlepša devojka u gradu, ali s maćehom se ni u čemu nije mogla slagati.

Zbog toga zla volela je maćeha više stariju pastorku, dok je mladu silno mrzela, goneći je neprestano na rad. Posle obeda sa starijom pastorkom, ostavljala bi je da sama jede u kuhinji ostatke.

Pored ostalog zla terala je maćeha mladu pastorku da ide dvaput dnevno po vodu, koja je izvirala pola časa daleko od njihove kuće. Vodu je nosila u jednom velikom krčagu, da se je sva previjala od silnog tereta.

Jednoga dana, kad je devojka bila na izviru, pride joj nekakva sirota žena i zamoli je, da joj dade malo vode.

»Vrlo rado, tetkice!« reče lepa devojčica, i, oplahnivši odmah svoj krčag, napuni ga vodom sa najčistijeg mesta na izvoru, pa ga pruži ženi, pridržavajući ga rukom dokle god se ona ne napi dovoljno.

Pošto se je dobra žena napila reče lepoj sirotici: »Ti si tako lepa, tako dobra i valjana, da te moram nagraditi. Od sada sa svakom reči koju izgovoriš izaći će iz tvojih usta ili rumen cvet ili dragi kamen.«

Ovo ne beše sirota žena, nego dobra vila, koja uze drugi oblik samo da bi videla dokle ide dobrota ove mlade sirote devojke.

Kada se devojčice vrati kući maćeha je stade odmah grditi, što se tako dockan vraća sa izvora.

»Oprosti mi, maćeho, što sam toliko odocnila!« poče da se pravda sirota devojka, ali odmah uplašeno zastade, jer sa ovim rečima ispadoše joj iz usta dve ruže, dva bisera i tri draga kamena.

»Šta to vidim,« povika maćeha zadovoljno, »ovo su ruže, biseri, drago kamenje! Otkuda ti sve ovo, kćeri moja!?!«

Ovo beše prviput što ju tako nazva — »kćeri moja!«

Sirota devojka tada prostodušno ispriča maćehi sve što se dogodilo, a za sve vreme pričanja neprestano joj iz ustiju izlazaše cveće, biserje i drago kamenje.

»Prekrasno!« reče maćeha, odmah ću poslati i stariju sestru na izvor.

»Brzo, brzo, čedo moje, na izvor po vodu, da i ti dobiješ dragocena usta! Treba samo da zahvatiš malo vode na izvoru, a kad jedna sirota žena zatraži da pije, a ti da joj dadneš koliko god zaželi.«

»Ali, neno, za mene je poniženje, da me vide kako idem po vodu — neću da idem!« odgovori razmažena devojka.

Tada se maćeha naljuti i poviknu: »Zapovedam ti da ideš na izvor po vodu, i to odmah!«

Starija sestra ne uze onaj običan krčag, u koji se obično voda nosila, već uze najlepši srebreni pokal, i pođe neprestano gundajući.

Čim stane na izvor opazi kako iz šume izlazi neka gospoda, bogato obučena. Ta joj gospoda pride i zatraži malo vode da pije, to, naime, beše ona ista vila koja se javila mladoj sestri, ali je sad uzela izgled i odelo princeze, da bi videla dokle ide zloba ove devojke.

»Zar sam ja došla ovde,« reče zla devojka, »sa svojim srebrenim pokalom da uslužujem kojekakove besposlene gospode? Izvolite se i sami poslužiti ako ste toliko ožedneli, vode ima dosta!«

»Ti, devojko, nisi nimalo ljubazna,« odgovori joj mirno gospoda, »i pošto si takova, jezičava i zlobna, ja ću da te kaznim. Sa svakom reči koju izgovoriš izaći će iz tvojih usta ili žaba ili zmijska!«

I bogate gospode nestade.

Kad maćeha opazi svoju mišljenicu pastorku, potrča joj u susret i upita: »Kako je kćeri moja?«

»Zlo i naopako, majko nerodena kao i rodena!« odgovori zla devojka, a pri tome joj iz usta izidoše dve zmijske i tri žabe.

»Grom i pakao!« povika zla maćeha, »što ja to vidim?! Ah, znam ja, svemu tome uzrok je tvoja mlada sestra. Ona će mi platiti za to!«

Ali kad maćeha potrča da bije sirotu devojku, ona pobeže od kuće u onu obližnju šumu.

Tog dana beše u šumi i kraljev sin sa svojim lovcima. Kad mladi kraljević susrete lepotu devojku samu i svu uplakanu, upita je, što joj se dogodi i zašto plače.

»Avaj, visočanstvo, otera me zla maćeha iz kuće!« Kad je to progovorila ispadoše joj iz usta ruže, biserje i drago kamenje.

Kad je mladi kraljević to video, začudi se veoma, i zamoli ju da mu potanko ispriča sve što se s njom dogodilo. Lepa mu devojka sve ispriča.

Mladi kraljević bio je već na prvi pogled zaljubljen u tu lepotu devojku, a kad vidi sve one ruže, biserje i drago kamenje, što joj neprestano iz usta izlaze, odmah se odluči, uze lepotu devojku sa sobom, odvede je u kraljevski dvor svoga oca, i tamo se oženi njome, i kasnije je bila dobra i darežljiva kraljica svome narodu.

A niezina zla sestra, pak postade tako zlobna, nenavidna i odvratna, da je i zla maćeha otera od sebe. Nesretnica, lutajući tako neko vreme kojekuda, i videći da je niko ne prima, da je niko ne voli, da je svi mrze i prezire, ode u šumu i tu umre od gladi, bola i jada.

I. izbirna tekma celjskega moškega naraščaja iz tekmovalnih vaj za vsesokolski zlet v Prago 1932.

V nedeljo 24. aprila se je vršila prva izbirna tekma moš. naraščaja, ki se pripravljala za tekmo v Pragi. Tekmovalo se je iz vseh treh vaj na krogih in konju ter v lahkootletiki, ki je predpisana za te tekme. Vsega skupaj je tekmovalo 18 naraščajnikov, katerih uspeh je tale: Prvo mesto s 75'62 točkami je dosegel Meštrov Zvonko, drugo mesto s 73'10 točkami Stavbe Ivan, III. Pilih Zoran, IV. Marinček Borut, V. Jeršinovič Niko itd. Lahkootletiske mere so se ocenjevale po pravilniku JLAS. Na orodju pa je bilo vseh dosegljivih točk 60 ter kažejo gornji rezultati, da se je naš naraščaj zadovoljivo pripravil. Najboljši rezultati v lahkootletskih panogah so: metanje krogle 5 kg 11'04 m (Meštrov Zvonko); tek 60 metrov 7'4 sek. (Meštrov Zvonko); skok v višino 150 cm (Stavbe Ivan).

Za končno sestavo tekmovalne vrste se bosta vršili še dve tekmi in pri zadnji tekmi bo padla odločitev, kdo bo zastopal celjsko društvo na tekmi v Pragi. Treba bo še precej vežbanja, da se izpilijo posamezne prvine in izboljšajo rezultati v lahkootletiki. — Zdravo!

Pred naš pohod

Prolaze časovi, dani, meseci, huji vreme i sve nas više i više bliži danima sokolskog slavlja. Živo se, užurbano i neumorno radi u sokolani, a na svakom koraku čuje se mila reč — Prag. Oseća se, da se je približilo vreme da položimo ispit o našem radu pred celim slovenstvom i čovečanstvom. Mi očekujemo taj dan našeg slavlja, očekuje ga slovenstvo i čovečanstvo da vidi rezultat našega rada.

Naš pohod braći Česima biće veličanstven. Od Jadrana pa do iza Karpata, od Crnoga Mora pa do Soče oriće se pesma bratstva i ljubavi, odjekivače slovenske gore i doline od ushićenih klicaja slovenskom bratstvu i sokolstvu. I sletiće se sokoli celog slovenstva u prvo i najstarije sokolsko gnezdo, da tu dobiju nove snage i kreposti za buduća svoja pregnuća i rad. Dohrliče brat bratu u bratski zagrljaj, da se na izvoru sokolstva napoji novom, jačom ljubavlju, da obnovi stare zakletve trajne vernosti.

I dok se naša srca budu punila bratskom ljubavlju, ceo će kulturni svet s ushićenjem gledati tu veličanstvenu manifestaciju sveslovenske uzajamnosti, diviče se našoj ljubavi, snazi i množini, i osetiče da je na pomolu jedno novo doba u istoriji čovečanstva — doba slovenstva — doba sokolstva. Videće da je blizu čas kada će slovenstvo stupiti na pozornicu čovečanstva da igra glavnu ulogu, za koju su oni već iznemogli.

Spremajmo se! Jačajmo krila, da nam daleki put u daleku — a u našem srcu tako blizu — zemlju, bude što lakši! Slobodno će se viti sokolska jata nad bratskom zemljom, a iz miliona sokolskih grla odjeknuće širom celog slovenstva pesma bratstva i ljubavi »Hej Sloveni jošte živi«.

F. A., Sokol Ljubljana-Šiška:

Tek na 1000 m

Čujte, kaj seja prednjačka v Šiški je zadnjič sklenila:
Vsak naraščajnik naj bode v torek o mraču pred Domom,
zbrani potem na polje odrinemo vsi Sokoliči,
potlej na polju prostranem junaki se kósali bomo,
da se bo videlo, kdo do cilja prvi priteče,
z vencem ovenčan zelenim, ki zmago ponosno pomeni.
Vsi smo se zbrani, ko zarja večerna čez goro je lila,
nihče ni manjkal, vsi smo se zbrali ob času primernem.
Brez prevelikih zamud razdeljeni po trije smo v vrsti.
Spređaj, na čelu spreveda pa stopajo godci,
naši svirači, ljuto pihaje v rogove medene.
Strumno in krepko korakali vsi smo na polje prostrano,
čakal sodniški je zbor tam, iz bratov Sokolov sestavljen.
Slekli smo vrhno obleko, vsi že na startu smo zbrani.
Sklonjeni tiho čepimo, vsak je na dirko pripravljen.
Bliža številka se eni in vsakomur tesno je v srcu.
Zdaj! in vsi že bežimo čez polje prostrano do cilja,
nihče ne zine besede, da sape bi nič ne potrošil.
Eno le željo vsak sveto goji, da prvi dospel bi.
Ah, kako zvito smo se nasmehnil, če kdo je opešal!
Bližali smo se že cilju, a kaj ko nam sape zmanjkuje!
Fric pa, ki vedno pri teku je prvi, tako je i danes
prvi pritekel na cilj in slavo veliko si stekel!
A tekmovalci ostali, ki nismo sreče imeli,
upanje smo si podžigali v srcu in besedili:

»Drugič, ko zopet v hitrosti se kósali bomo, nič več se prej ne smemo najesti, ker s tem se le breme poveča.«
 Drugi so zopet tožili, da trn so v nogi imeli,
 tretji pa so govorili, da »stisniti« marali niso.
 Prvi, da lahko, če hteli bi bili, za zmago pa ni jim!
 Drugim samo baje so želeli storiti veselje.
 Modro se slednji drži, češ: »Ako ni danes, bo jutri!«
 Z nado na lepšo prihodnost nato domov smo krenili.

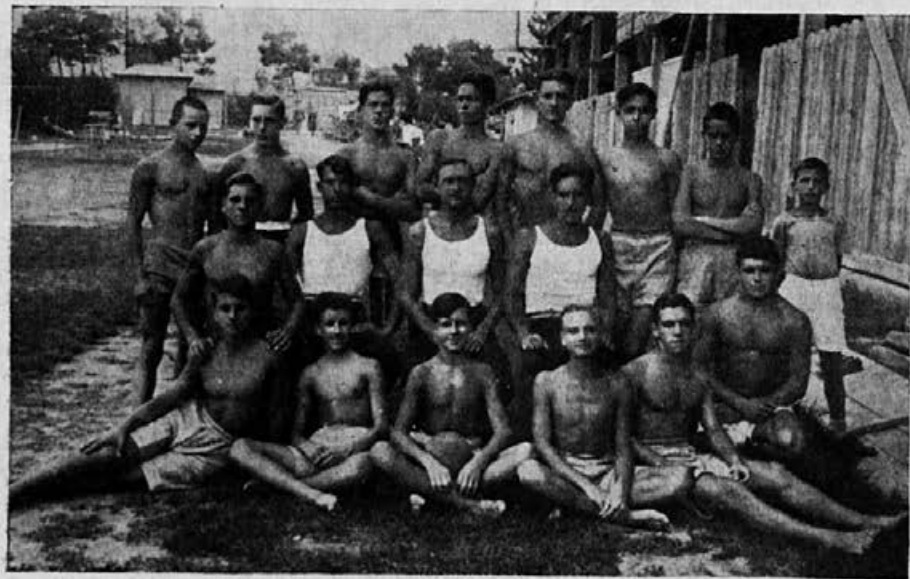
Gera A. Stevan, pitomac Voj. muzičke škole, Vršac:

Sokolsko selo 24 aprila u Vršcu

Nedelja je. Sunce je već visoko otkočilo i svojim jutarnjim zracima prigrinjalo zemlju.

U prosvetnoj sokolani vrši se pripremanje za popodnevno selo. Tačno u 4.30 pitomci Vojno muzičke škole otvirali su uvodni marš »Triglav« i s time je otpočelo sokolsko selo. Posle toga održao je brat Vojin Kešeljević govor o sokolskim vrlinama. Zatim su naraštajke izvele lepe ritmičke vežbe, tako da su bile nagrađene velikim aplavzom. Nakon toga su pitomci Vojno muzičke škole otvirali uverturu »Kosovo«, koja je jasno ocrtavala bitku na Kosovu. Mladi svirači bili su burno pozdravljeni. Posle toga izvela su muška deca razne vežbe tako marljivo, da ih je bilo milina gledati. I oni su bili nagrađeni oduševljenim odobravanjem. Pitomci su opet svirali uverturu »Šta svet peva«. Najzad svirao je na guslama solo koncert »Kantarinka«, uz pratnju orkestra pitomaca Vojno muzičke škole, naraštajac pitomac Raka-marić Julije. On je svojim sviranjem tako oduševio slušaoce, da je, na opšti zahtev svih prisutnih, morao opetovati svoj koncerat. Ovom tačkom završio je program.

Nastala je igranka s kraljevim kolom. Svaki je igrao i veselio se. U 8 časova završila je igranka, te sve svi uputili svojim kućama, noseći u sebi jednu lepu uspomenu sa današnjeg naraštajskog sela.

Skupina naraštajaca Sokolskog društva Split iza vežbe lakoatletike sa bratom načelnikom Lhotskym

Glasnik

Nekoliko informacija našem naraštaju, koji putuje na slet u Prag

Jugoslavenski sokolski naraštaj putuje na svesokolski slet tako, da dođe u Prag dne 24 juna uvečer. Svi putuju preko Maribora. Istim pravcem vrate se iz Praga u Jugoslaviju dne 30 juna.

U nedelju dne 26 juna u 7 i 30 vršiće se pokusi muškog, a u 11 i 30 ženskog naraštaja. Posle podne u 3 sata biće javna vežba, a za naš naraštaj određena je treća tačka programa.

U ponedeljak dne 27 juna pre podne biće takmičenje u šesteroboju za naraštaj i opšte takmičenje za naraštajke. Istoga dana vršiće se također i takmičenje u odbojci za naraštajke.

U utorak 28 juna nastaviće se s takmičenjima iz drugih grana i takmičenje u odbojci za muški naraštaj.

U sredu 29 juna u 9 sati pre podne biće povorka, a u 3 sata posle podne javna vežba na kojoj će nastupiti također i naš naraštaj.

† Paul Doumer. Dne 6 maja pao je žrtvom predsednik Francuske republike g. Paul Doumer, na kojeg je Rus Gorgulov ispalio tri smrtonosna revolverska hica, u času kada je posetio izložbu književnika — bivših ratnika. Novim predsednikom Francuske republike izabran je predsednik senata g. Lebrun.

Zanimljivosti o sletištu u Pragu. Na istočnoj strani sletišta gradi se dvorana za muziku, koja je naravno za slet bezuslovno potrebna. Dvorana neće biti otvorena, kao što uvek do sada, nego sasvim zatvorena sala; tako dakle mikrofonom u zatvorenoj sali neće da hvata i buku sa sletištu, nego će slati čistu muziku u istom

taktu u zvučnike, postavljene na svim mestima sletišta, gde bude potrebno.

Na 40 kasa prodavače se ulaznice, ali samo za stajanje; karata za sedenje ima »samo« 25.000 te su gotovo sve već rasprodane.

Oko reda, na tom ogromnom sletištu, staraće se 1170 izvežbanih redara sokola. Potrebna je naravno kod tolikog mnoštva svetine gvozdена disciplina, jer bi u protivnom slučaju nastala zbrka, koja bi mogla postati sudbonosnom. Sletište ima 3 vanjska vrata, 4 unutrašnja, 21 prostor za gledaoce, tri tribine, 110 stepenica koje vode k ložama i sedištim a i t. d.

Propaganda Rotary-kluba za svesokolski slet u Pragu. Rotary-Klub u Pragu izdaje u vezi sa svesokolskim sletom na engleskom jeziku o Čehoslovačkoj republici propagandnu brošuru, urešenu mnogim ilustracijama. Kako je ovaj klub rasširen po čitavoj Evropi (i u našoj zemlji ima mnogo Rotarijevaca), sigurno će privabiti na slet mnogo inostranaca, među njima uvažene zastupnike industrije i društva.

Nacionalna čast. Nekom kažnjeniku iz St. Paula u Lyonu, pomilovanom na deset godina tamnice, pošlo je, nakon mnogo pokušaja, za rukom da napiše na marku od 50 centima 3000 slova. Malo zatim primio je od nekog kažnjenika iz Leipziga pismo, kojim mu je ovaj saopštio da će broj slova da podvostruči i da tako izvojshti rekord u čast svojoj zemlji. Nakon neizrecivo teškog napora uspelo je tom dobrom francuskom kažnjeniku, da je napisao na poledinu marke 7645 slova. No sada je teško verovati, hoće li moći kažnjenik u Leipzigu da izvojshti rekord za Nemačku i da tako s uspehom brani nemačku nacionalnu čast.

IZ UREDNIŠTVA

S narednim brojem Sokolića uvadamo u naš list novi službeni pravopis, propisan po Ministarstvu prosvete. Imena ljudi i krajeva i sl. pisaćemo sasvim fonetski, našim pismenima. Odstupamo od službenog pravopisa jedino u reči sokol, sokolica, sokolstvo, što ćemo pisati velikim slovima. To su zaključci konferencije urednika savezne sokolske štampe, koja se je održala dne 23 i 24 aprila t. g. u Ljubljani.

Rešenje zlogovnice, popunjalke i zloženke iz 4 broja „Sokolića“

Zlogovnica: Vodoravno: 1. Bali, 3. Kaba, 5. Jelena, 6. Baron, 7. Miza, 8. Prezid, 9. Razdor, 10. Nazor, 12. Kava. — Navpik: 2. Lika, 4. Bajezid, 6. Banana, 7. Miron, 8. Predor, 11. Zorka.

Popunjalka: Slap, Tank, Osao, Trag, Isus, Trus, Inat, Roda, Štos, Etna, Vlak, Rilo, Oganj, Đuro, Elen, Nada, Dužd, Aden, Nord. — Od I—II: Stoti Tiršev rodendan.

Zloženska: Šakal, Teheran, Upsala, Kamerun, Ekvator, London, Jokohama, Lahore, Ekrazit, Orkan, Nogomet.

Popravi v Sokoliću št. 4 v Zlogovnici: vodoravno: Namesto številke 2 mora biti pravilno številka 3 in namesto druge številke 6 mora biti pravilno 7; tekst pa ostane isti. — **V Popunjalki:** pravilno Lj. Gaja in ne Gj. Gaja. — **V Zloženci** namesto zloga Še mora biti pravilno zlog Šal

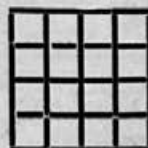
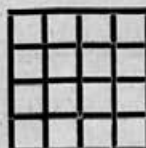
Naraštajke i naraštajci, širite „Sokolića“ u svojim redovima!

Sestre i braća saradnici, šaljite odmah svoje sastavke za idući 6 broj „Sokolića“!

Magični kvadrati

(Sastavio naraštajac Jovan Kosanović, Đurdenovac.)

Ptica
Ponosit
Zamenica
Otok

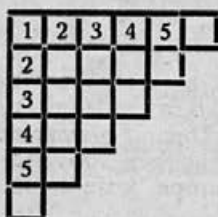

Sokol Sokolu
Hrani svet
Dragulj
Muš. ime

Vodoravno i okomito isto.

Magični kot

(Sestavil M. P., Ljubljana.)

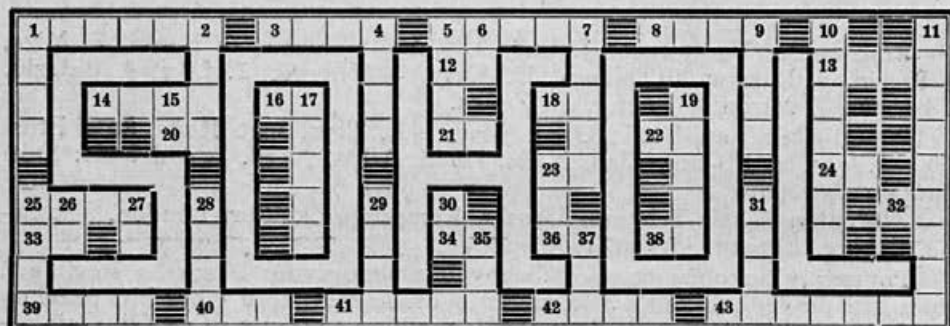
Črke: A, A, E, I, I, I, K, K, K, N, N, O, O, P, P, R, R, S, S, V, V, postavi v polja.

Besede se čitajo vodoravno in navpik in pomenijo:

1. Poljsko mesto.
2. Slaven ruski slikar.
3. Sveta žival starih Egipčanov.
4. Jesih.
5. Osebni zaimek.

Križaljka

(Sastavio naraštajac Milan Zelić, Split.)

Vodoravno: 1. grad u Albaniji, 3. država na dalekom istoku, 5. muhamedsko Sveto Pismo, 8. vrsta povrća, 12. predlog, 13. prevozno sredstvo, 14. žensko ime, 16. deo kola, 18. kratica za kraljevski, 20. jedinica za merenje otpora vodiča, 21. mera za površinu, 22. »ono« (nemački), 23. lična zamenica, 24. spolnik ženskog roda (francuski), 25. tvornica čokolade u našoj državi, 32. egipatsko božanstvo, 33. lična zamenica, 34. isto kao pod brojem 23 i 33, 36. reka u Rusiji, 38. predlog, 39. viteška igra, 40. veznik, 41. potstarešina jugoslovenskog Sokola, 42. orude bez kojeg ne možemo biti, 43. naš književnik rodom iz Novog Sada.

Okomito: 1. Veliki genij sokolstva, 2. prvi čovek, 4. »glas« (turski), 5. poljsko orude, 6. predlog, 7. rimski car, 9. muško ime, 10. naš književnik rodom iz Beograda, 11. pesnik, autor Smrti Smailage Čengijaća, 15. upitna zamenica, 17. grad na Jadranu, 19. nama neprežaljena zemlja u tuđim rukama, 23. deo tela, 25. deo kuće, 26. »godina« (francuski, bez spolnika) 27. mera za površinu, 28. grad u Južnoj Americi, 29. vulkan u Italiji, 30. reka u Italiji, 31. vetar, 35. reka u Egiptu, 37. stvoritelj sveta.

Sokolići!

Sa svim priborom i gotovom izrađenom robom po propisu SKJ bićete najsolidnije i najjeftinije posluženi kod bratske firme:

Branko Palčić

ZAGREB, KRALJICE MARIJE BR. 6., ili BRANKO PALČIĆ,
BEOGRAD, BALKANSKA 24. / SOKOLSKI DOM, SPLIT